

РОЛЬ ДІЛОВОЇ АВІАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ

*Л.М. Побоченко, канд. екон. наук, доцент
Національний авіаційний університет, м. Київ*

В умовах посилення глобалізації й інтеграції економічних процесів зростають потреби та привабливість послуг ділової авіації. Бізнес-авіація є однією з найважливіших складових частин глобальної транспортної системи, що забезпечує робочими місцями та стимулює економічне зростання. Ще нещодавно можливість здійснювати перельоти за власним бажанням і за власним розкладом була недоступна. Сьогодні ділова авіація перетворилася на зручний, а інколи і незамінний інструмент ведення бізнесу. Сучасний літак – втілення новітніх технічних досягнень, найефективніший транспортний засіб з ідеально організованим середовищем для переміщення, роботи та відпочинку. Останні роки були відзначені ростом популярності бізнес-авіації, що привело до її поширення в світі. Завдяки цьому ділова авіація відіграє вагомий роль в економіці багатьох країн.

В умовах сьогодення США є абсолютним лідером щодо кількості ділових перевезень у світі. Національна асоціація ділової авіації (NBAA) – одна з найвпливовіших міжнародних організацій бізнес-авіації США, у вересні 2017 року представила результати нового дослідження компаній S&P 500 «Бізнес-авіація – ключ до успіху компаній», в якому доведено, що використання ділової авіації є ознакою добре керованого підприємства [2]. У звіті, який був замовлений з ініціативи NBAA і Асоціації виробників авіації загального призначення США (GAMA) резюмується десятирічне дослідження, в якому підтверджується, що успішні підприємці відзначають роль бізнес-авіації, щоб зробити їх компанії більш ефективними, продуктивними та конкурентоспроможними. До них відносяться найбільш інноваційні компанії, найвідоміші та найкращі бренди Америки.

Дослідження NEXA Advisors, LLC «Business Aviation and Top Performing Companies 2017» виділяє компанії S&P 500, які використовують бізнес-авіацію для створення корпоративної цінності. У ньому вивчаються фінансові показники S&P 500 в період з 2012 по 2017 роки, і відзначається, що за цей період компанії S&P 500, що використовують бізнес-авіацію для підтримки своїх місій, перевершили ті, які її не використовують, про що свідчить ряд ключових показників.

Відповідно до даних дослідження виділяють три додаткових фінансових фактори, які позитивно впливають на використання ділової авіації: зростання виручки або частки на ринку; зростання прибутку; ефективність активів. Нефінансові показники включають задоволення клієнтів і співробітників. Також компанії, які закрили свої льотні підрозділи, мали менший фінансовий успіх, в порівнянні з тими, які продовжували використовувати бізнес-авіацію навіть під час економічних спадів.

Виділяють такі переваги ділової авіації (таблиця 1).

Таблиця 1

Переваги бізнес-авіації та чинники, якими вони забезпечуються

Переваги	Чинники, якими забезпечуються переваги бізнес-авіації
економія часу	Головна перевага бізнес-авіації. Здатність безпересадочного перельоту між невеликими локальними аеродромами.
наявність ідеальних умов	Пасажири літаків бізнес-авіації проводять час у польоті більш продуктивно, ніж в офісі, що пояснюється відсутністю дратівливих факторів і мобілізуючої обстановкою на борту літака.
ефективне використання часу	Гнучкий графік, легкість досягнення пункту призначення дозволяють вирішувати поставлені перед відрядженим співробітником фірми задачі протягом робочого дня.
підвищення продуктивності роботи	Наявність офісного устаткування на борту літака, який оснащений засобами комунікації та являє собою своєрідний офіс у небі: комп'ютер, факс, телефон й інші необхідні засоби для роботи.
бездоганний сервіс	Бізнес-перевізники часто пропонують підвищений рівень обслуговування та індивідуальне меню.
всебічна безпека	Реактивний бізнес-літак має більший ступінь безпеки в порівнянні з літаками рейсової авіації.
гнучке планування	Можливість при необхідності оперативно змінювати графік польоту, час перебування в одному місці без ризику виплати пені та прив'язки до рейсів. Можливість уникати нічних польотів.
сучасний діловий імідж	Приватний літак – це ще й свідчення високого соціального і матеріального статусу, солідності і респектабельності свого власника.
конфіденційність	Можливість користуватися повною конфіденційністю до, під час і після перельоту.
відсутність сторонніх осіб під час польоту	Відсутність сторонніх свідків, які заважають вести конфіденційні переговори. Останнє є важливою якістю, тому що часто борт літака використовується як місце ведення переговорів.
відсутність утоми після подорожі	Салони бізнес-джетів, обладнані таким чином, щоб пасажири в них відчували себе, як вдома. Під час польоту можна відпочити, розважитися, поїсти.
приємні враження від польоту	Знижений рівень шуму в салонах, наявність сучасних засобів зв'язку, якими можна користуватися на будь-якій висоті, при будь-якій погоді за бортом.

- Варто зазначити, що компанії, що користуються послугами бізнес-авіації, входять до списків:
 - 98 % з 50 списку кращих світових компаній по репутації, складений журналом Fortune;
 - 100 % зі 100 компаній журналу Forbes «100 найбільш надійних компаній в Америці»;
 - 95 % від «Change the World Top 20», оцінений журналом Fortune;
 - 92 % з 100 кращих корпоративних громадян, згідно CRO 2017;
 - 95 % з 100 кращих компаній в списку журналу Forbes «100 кращих місць для роботи» [2].

За даними GAMA більш 7000 американських компаній користуються послугами бізнес-джетів великої дальності для досягнення віддалених районів і країн. Крім того, ділова авіація використовується для розширення міжнародного ринку.

Сьогодні близько 70 % членів NBAA використовують літаки для польотів за кордон. З них 60 % літають до Канади, 40 % в країни Карибського басейну і в Центральну Америку. Інші маршрути включають: Європу – 27 %, Південну Америку – 17%, країни Тихоокеанського регіону – 10%, Азію – 10 %, Близький Схід – 7 %, Африку – 6 %. Із загального числа перевезень літаками бізнес-авіації тільки 14% припадає на вищі ешелони керівництва компаній. Решта 86 % розподіляються наступним чином:

- 18 % перевезень припадає на старший керівний склад;
- 49 % перевезень припадає на перевезення керівництва середньої ланки;
- 19 % припадає на перевезення рядових співробітників компаній (фахівців) [2].

Зважаючи на зростання попиту на ділові перевезення, особливо в ринках, що розвиваються, кількість провайдерів відповідних послуг постійно збільшується. Більше того, все більшої популярності набирають не тільки чартерні послуги бізнес-авіації, а й програми пайового володіння літаками, які дозволяють робити бізнес-перельоти доступнішими і для середнього класу.

В залежності від віку та розміру бізнес-джета, його нагляд і зміст може обходитися від 700 тис. дол. США до 4 млн. дол. США на рік. Навіть у випадку такого маленького літака, як Cessna 172, операційні витрати можуть досягати 100-200 дол. США за льотну годину. Gulfstream G550, який може коштувати від 40 млн. дол. США до 70 млн. дол. США, операційні витрати на такий літак можуть досягати 4300 дол. США за льотну годину або навіть більше [3].

Ключем до успіху в бізнесі є ефективне використання часу і грошових ресурсів, що призводить до зростаючого попиту на бізнес-перельоти серед корпоративних клієнтів. За даними Bloomberg, витрати генеральних директорів 10 компаній, які очолюють список S&P 500, в 2017 році на бізнес-перельоти збільшилися на 60%. Бізнес-чартер звільняє своїх пасажирів від необхідності стояти в чергах, а також приїжджати в аеропорт раніше. В порівнянні з кількома сотнями аеропортів, здатних приймати великі комерційні лайнери, кількість аеропортів, які обслуговують бізнес-джети, досягає 5000. Відповідно, збільшується гнучкість, з якою людина може планувати свою подорож.

Незважаючи на те, що більшість вважають бізнес-джет предметом розкоші, приватні перельоти можуть виявитися набагато дешевшим задоволенням, ніж перельоти бізнес-класом. Безумовно, ціна на регулярний рейс бізнес-класу в переважній більшості випадків вище, ніж ціна перельоту на приватному літаку. Проте варто враховувати, що комерційні перевізники часто обмежені в розкладі, кількості доступних аеропортів, а також їх віддаленості від можливої кінцевої точки призначення. Відповідно при перельотах слід враховувати також ціни на проживання в готелях і транспортування, час, витрачений в чергах або втрачений через можливі затримки тощо. Все це говорить не на користь традиційних перевезень. Також, з чартерними бізнес-перельотами маємо справу з платою за літак, а це означає, що групові перельоти коштують значно менше [1, с.143].

Отже, бізнес-авіація є важливою індустрією, яка створює робочі місця, сприяє економічному розвитку та допомагає людям і громадам у кризових ситуаціях. Також, ділова авіація дозволяє компаніям усіх розмірів бути більш гнучкими та конкурентоспроможними. Це економить час, підвищує продуктивність, забезпечує гнучкість та допомагає їм досягти нових можливостей. Бізнес-авіація є ознакою добре керованої, перспективної компанії. Відповідно, переважна більшість найбільш інноваційних, визнаних та брендівих компаній використовують ділову авіацію.

Перелік посилань:

1. Побоченко Л.М., Чиженко І.О. Сучасні тенденції розвитку світового ринку бізнес-авіації// *Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право)*. – 2017. – №1. – С. 138-144.
2. <http://www.nbaa.org/> – офіційний сайт Національної Асоціації Ділової Авіації (NBAA).
3. <http://www.gama/> – офіційний сайт Асоціації виробників авіації загального призначення (GAMA).
4. *Bombardier Business Aircraft Market 2017-2026 [Electronic resource]*. – Mode of access: <http://ir.bombardier.com>.